

Список використаних джерел:

1. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Косінов С.А. Громадський контроль над державною владою як принцип демократії / С.А. Косінов // Юрист України. – 2012. – № 4. – С. 5–11.
3. Старчикова В.В. Общественный контроль в правовом государстве (теоретико-правовое исследование) : дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.01 «Теория и история права и государства; история учений о праве и государстве» / В.В. Старчикова. – М., 2014. – 277 с.
4. Про схвалення Концепції сприяння органами виконавчої влади розвитку громадянського суспільства : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 21.11.2007 р. № 1035-р // Офіційний вісник України. – 2007. – № 89. – С. 89. – Ст. 3284.
5. Про Національне антикорупційне бюро України : Закон України від 14.10.2014 р. № 1698-VII // Голос України. – 2014. – № 206.
6. Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики : Постанова Кабінету Міністрів України від 03.11.2010 р. № 996 // Урядовий кур'єр. – 2010. – № 211; № 194. – 2012.
7. Сіцинська М.В. Громадська рада: особливості її діяльності в секторі безпеки і оборони України / М.В. Сіцинська // Електронне наукове фахове видання «Державне управління: удосконалення та розвиток». – 2014. – № 1. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.dy.nayka.com.ua/>.
8. Палій Г.О. Забезпечення ефективності громадського контролю за звітністю та відповідальністю органів державної влади : [аналітична записка] / Г.О. Палій ; Національний інститут стратегічних досліджень при Президенті України ; Відділ стратегій розвитку громадянського суспільства [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.niss.gov.ua/articles/1579/>.
9. Гультай М.М. Модель конституційної скарги для України: питання оптимізації / М.М. Гультай // Віче. – 2013. – № 4. – С. 5–8.
10. Селіванов А. Конституційна скарга громадян в реаліях сучасності / А. Селіванов, П. Євграфов // Право України. – 2003. – № 4. – С. 80–85.

НІКІТЕНКО О. І.,

доктор юридичних наук, професор,
заслужений юрист України

**АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ВНУТРІШНЬОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ ПРАВООХОРОННИМИ ОРГАНАМИ**

Стаття присвячена аналізу теоретичних засад у сфері забезпечення внутрішньої безпеки України правоохоронними органами. Проаналізовано особливості адміністративно-правового регулювання як об'єктивної потреби розвитку особи, суспільства й держави. Охарактеризовано особливості правоохоронної діяльності щодо забезпечення внутрішньої безпеки країни, взаємодії правоохоронних органів із органами державної влади, місцевого самоврядування, громадськими організаціями та громадянами.

***Ключові слова:** правоохоронні органи, забезпечення внутрішньої безпеки країни, правопорядок, правоохоронна діяльність, внутрішні загрози.*

Статья посвящена анализу теоретических основ в сфере обеспечения внутренней безопасности Украины правоохранительными органами. В Проанализированы особенности административно-правового регулирования как объективной потребности развития личности, общества и государства. Охарактеризованы особенности правоохранительной деятельности по обеспечению внутренней безопасности страны, взаимодействия правоохранительных органов с органами государственной власти, местного самоуправления, общественными организациями и гражданами.

Ключевые слова: правоохранительные органы, обеспечение внутренней безопасности страны, правопорядок, правоохранительная деятельность, внутренние угрозы.

The article analyzes the theoretical foundations in the area of internal security Ukraine law enforcement agencies. The study analyzes the characteristics of administrative regulation, as the objective needs of the individual, society and state. The features of law enforcement to ensure the internal security of the country, characterized by cooperation of law enforcement agencies with state agencies, local governments, NGOs and citizens.

Key words: police, internal security of the country, police, law enforcement, internal threats, internal environmental safety.

Вступ. Конституція України закріплює головні принципи державного устрою, вищі правові гарантії прав і свобод людини, структуру та взаємовідносини органів державної влади. Основний Закон України встановлює коло функцій держави й підвалини її взаємовідносин із людиною та суспільством. Єдиним джерелом влади України визнається народ, який здійснює її безпосередньо або через органи державної влади й органи місцевого самоврядування. Її норми мають пріоритет перед засадами інших нормативно-правових актів. Цей акт є ядром правової системи України – установлює форму актів, що приймаються різними державними органами й органами місцевого самоврядування. Їх юридична сила визначає сфери суспільних відносин, які підлягають законодавчому регулюванню, установлює ієрархію нормативно-правових актів. Норми Конституції України мають пряму дію щодо захисту конституційних прав, свобод і інтересів громадянина [1, с. 141].

Постановка завдання. Метою статті є аналіз теоретичних засад у сфері забезпечення внутрішньої безпеки України правоохоронними органами; особливостей адміністративно-правового регулювання як об'єктивної потреби розвитку особи, суспільства й держави; характеристика особливостей правоохоронної діяльності щодо забезпечення внутрішньої безпеки країни, взаємодії правоохоронних органів із органами державної влади, місцевого самоврядування, громадськими організаціями та громадянами.

Результати дослідження. Сучасні тенденції розвитку і трансформації статусу правоохоронних органів в Україні й оновлення чинного законодавства закономірно вимагають якісно нових підходів до забезпечення у сфері внутрішньої безпеки держави та своєчасного запобігання внутрішнім загрозам в Україні. Це наукове дослідження є особливо важливим в умовах здійснення реформи адміністративного права в Україні, спрямованої на демократичний розвиток правоохоронної діяльності щодо забезпечення у сфері внутрішньої безпеки держави й досягнення найновітнішого забезпечення конституційних засад організації державної влади, правоохоронних органів, принципу верховенства права, гуманістичних вимог до діяльності держави. За роки існування суверенній Україні не вдалося досягти такого рівня організації діяльності правоохоронних органів із забезпечення внутрішньої безпеки України від внутрішніх загроз, який достатньою мірою задовольняв би потреби динамічного розвитку громадянського суспільства, формування прогресивного соціально-економічного укладу та демократичної правової держави [2, с. 148].

За останнє десятиріччя прийнято низку законів, видано низку Указів Президента України й постанов Кабінету Міністрів України, норми яких було покладено в основу функціонування правоохоронної системи із забезпечення внутрішньої безпеки країни. Мета діяльності правоохоронних органів – це забезпечення внутрішньої безпеки держави, а також різноманітні аспекти їх внутрішньої діяльності, які базуються на відомчих нормативних актах уповноважених державних органів. У багатьох нормативно-правових актах України не раз уносилися зміни та доповнення, багато з них на сьогодні втратили чинність або за останні місяці прийняті нові.

На час прийняття Конституції в Україні діяло понад 600 законів, прийнятих із часу проголошення нею незалежності. На сьогодні їхня кількість сягає понад 1500 законів, у тому числі законів, які регламентують забезпечення правоохоронними органами внутрішньої безпеки України. У зв'язку з цим виникла потреба проаналізувати чинне законодавство України на предмет його відповідності Конституції України. Для вирішення цього завдання зіставимо деякі чинні закони України з відповідними конституційними приписами. Оскільки охопити таким аналізом усе законодавство України неможливо, обмежимося лише кількома найбільш показовими прикладами.

Відповідно до ст. 4 Закону України «Про власність» [3, с. 74], обмежувальними факторами здійснення права власності є такі: 1) шкода навколишньому середовищу; 2) шкода правам і охоронюваним законом інтересам громадян, юридичних осіб та держави; 3) моральні засади суспільства. Згідно зі ст. 41 Конституції України [1, с. 141], використання власності не може завдавати шкоди: 1) правам, свободам і гідності громадян; 2) інтересам суспільства; погіршувати екологічну ситуацію і природні якості землі. Як бачимо, Закон України «Про власність» не суперечить чинній Конституції. Щодо Закону України «Про друковані засоби масової інформації в Україні» [4, с. 87], то його варто привести у відповідність із Конституцією України, оскільки в ній є більше підстав для обмеження права на свободу думки і слова, ніж у цьому Законі. Такими додатковими конституційними підставами обмеження права на свободу думки і слова є охорона здоров'я населення, підтримання авторитету й неупередженості правосуддя. Закон України «Про правовий режим надзвичайного стану» підставами обмеження прав людини встановлює забезпечення громад, порядку, охорони життя, здоров'я, прав, свобод і законних інтересів громадян. Тобто, цей Закон містить додатковий, конституційно не передбачений обмежувач охорони життя. Виникає питання: якщо приводити цей закон у відповідність із Конституцією, то необхідно виключити з нього згадану підставу правообмеження, але чи відповідатиме це приписам ст. 3 Конституції про те, що «людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю»? Чи не піти іншим шляхом – унести відповідні зміни до Основного Закону?

Є законодавчі акти, які позиції підстав правообмежень не суперечать відповідним статтям Конституції України. Зокрема, позитивний висновок на предмет відповідності Конституції можна зробити, проаналізувавши Закони України «Про підприємництво» [5, с. 97] і «Про державну службу» [6, с. 49]. На підставі проведеного вибіркового аналізу потрібно відзначити, що загалом закони України, прийняті до введення в дію нині чинної Конституції, не суперечать їй. Хоча, звичайно, неможливо дати абсолютно стверджувальну відповідь про відповідність Конституції України всіх нині чинних законів. Зроблені в результаті такого аналізу висновки стосуються лише текстуального порівняння Конституції України з фундаментальними міжнародно-правовими актами щодо прав людини та з деякими чинними законами України. Аналіз має здебільшого формальний, «зовнішній» характер. Наступним не менш важливим кроком є змістовий аналіз збіжних, «наскрізних» підстав обмежування, легалізованих у міжнародних і національно-правових актах. Ідеться про встановлення збігу чи розбіжностей уже не в текстах, а в самому розумінні (інтерпретації) однойменних підстав різними суб'єктами обмежування і тлумачення прав людини та громадянина. З'ясовуючи це завдання, потрібно дослідити правотлумачну і правозастосовну діяльність як державних, так і міжнародних органів охорони й захисту прав людини [7, с. 1232].

Державний лад кожної країни є головною складовою її Конституційного ладу. Загалом державний лад можна визначити як систему принципів організацій і діяльності держави, передбачених і закріплених Конституцією.

Конституція в будь-якій країні, суспільстві відіграє особливу унікальну роль. Верховенство Основного Закону України, зумовлене її установчим характером, найвищим у системі нормативно-правових актів юридичної сили, сконцентрованою соціальних сподівань, владно організуючим і багатофункціональним характером, її основною роллю в гарантуванні прав і свобод людини та громадянина й забезпеченні правоохоронними органами внутрішньої безпеки держави.

Початок третього тисячоліття для українського суспільства пов'язаний із періодом його розвитку, орієнтованим на побудову правової держави і формування громадянського суспільства, вільного від всевладдя й диктатури держави. Соціальні цінності, юридично закріплені в принципах конституційного ладу країни, передбачені Конституцією України, спрямовані на перетворення всіх сфер життєдіяльності українського суспільства. Досягнення гармонії соціально-економічного благополуччя громадян і духовно-культурного прогресу всього суспільства, політичної стабільності, внутрішньої безпеки, зміцнення міжнародного авторитету України у світовому співтоваристві. Основною цінністю для особистості суспільства й держави повинна стати Конституція України, що є правовою базою для побудови в Україні правової держави та громадянського суспільства. Без забезпечення верховенства Конституції й законів України на території країни, а також принципів пріоритету прав і свобод людини, однакового застосування законів для всіх суб'єктів України, дотримання законності, правопорядку неможливе забезпечення національними правоохоронними органами внутрішньої безпеки від внутрішніх загроз. Однак, замість реального реформування і створення умов, за яких могла б бути побудована правова держава та сформоване громадянське суспільство, країну поглинає злочинність, суспільство тоне в корупції, процвітає беззаконня і практично немає місця законності правам людини духовним і моральним цінностям. Неправильне розуміння демократії в українському суспільстві обернулося зростанням рівня злочинності, нігілізмом щодо права, правоохоронних органів і держави.

Висновки. Політико-правові концепції про право сягають у глибину століть і основані на досвіді багатовікової історії людської цивілізації. Авторитет та ідеї класиків філософської, політичної й правової думки, від Платона, Аристотеля, Цицерона, Гобса, Руссо, Канта, Гегеля, Фіхте, широко використовуються в різних трактуваннях права і мають чималий вплив на його роль у розвитку суспільства. Так, Цицерон, розвиваючи попередні природно-правові уявлення, апелює до розуму, закону, природи і права. «Кому природа дарувала розум, – пише він, – вона дарувала і здоровий глузд. Отже, вона дарувала й закон, котрий є здоровим глуздом як у веліннях, так і в заборонах. Якщо вона їм дарувала закон, то вона дарувала і право; розум був даний усім, отже, і право теж дане усім...» Цей вислів Цицерона про право та закон актуальний і нині, оскільки право за його концепцією спирається на справедливий і розумний закон природи, що виражає загальну користь усіх, від кожного громадянина до народу й усього суспільства. Кант, обґрунтовуючи правовий характер відносин між громадянином, одним із перших почав розвивати концепцію правової держави, мета якої – торжество ідеї свободи і права. Правоохоронна діяльність в етимологічному розумінні – це робота, функціонування установи, організації, особи з охорони прав свобод, інтересів громадян; гарантування, забезпечення їхньої недоторканності чи поновлення їхніх порушених прав, тобто гарантування, забезпечення внутрішньої безпеки від внутрішніх загроз відбувається в межах правоохоронної діяльності правоохоронних органів.

Список використаних джерел:

1. Конституція України від 28.06.1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Авер'янов В.Б. Органи виконавчої влади в Україні / В.Б. Авер'янов. – К. : Ін Юре, 1997. – 48 с.

3. Про власність : Закон України від 07.02.1991 р. № 697–XII // Відомості Верховної Ради України. – 2007. – № 33. – Ст. 74.
4. Про друковані засоби масової інформації в Україні : Закон України від 16.11.1992 р. № 2783–XII // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 1. – Ст. 87.
5. Про підприємництво : Закон України від 07.02.1991 р. № 698–XII // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1991. – № 14. – Ст. 197.
6. Про державну службу : Закон України від 16.12.1993 р. № 3724–XII // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 52. – Ст. 490.
7. Міжнародна поліцейська енциклопедія : у 10 т. / відп. ред. Ю.І. Римаренко, Я.Ю. Кондрат'єв, В.Я. Тацій, Ю.С. Шемшученко. – К. : Видавничий Дім «Ін Юре», 2003 – Т. 1 : Теоретико-методологічні та концептуальні засади поліцейського права та поліцейської деонтології. – 2003. – 1232 с.

ПУЗИРНИЙ В. Ф.,

кандидат юридичних наук, доцент
(Навчально-науковий інститут права
і соціальних технологій Чернігівського
національного технологічного
університету)

УДК 343.81 342.951

ПОНЯТТЯ Й ОЗНАКИ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ТА УСТАНОВ ДЕРЖАВНОЇ КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

У статті розроблено теоретичні аспекти визначення адміністративної діяльності органів і установ Державної кримінально-виконавчої служби України та її ознак. Досліджено різні наукові підходи до формулювання поняття адміністративної діяльності, визначено основні складові цього поняття щодо пенітенціарних органів та установ.

Ключові слова: адміністративна діяльність, управління, органи виконання покарань, установи виконання покарань.

Разработаны теоретические аспекты определения административной деятельности органов и учреждений Государственной уголовно-исполнительной службы Украины. Исследованы различные научные подходы к формулировке понятия административной деятельности, определены основные составляющие данного понятия относительно пенитенциарных органов и учреждений.

Ключевые слова: административная деятельность, управление, органы исполнения наказаний, учреждения исполнения наказаний.

In the article the conducted development of theoretical aspects of determination of administrative activity of organs and establishments of Government criminally-executive service of Ukraine. The different scientific looks researched for formulation of concept of administrative activity, the basic constituents of this concept are certain in relation to penitentiary organs and establishments.

Key words: administrative activity, management, organs of execution of punishments, establishment of execution of punishments.

